Demir, S. ve Börekçi, M. (2021). Ortaokul öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algılarına çeşitli değişkenlerin etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(1), 94-110.

Ana Dili Eğitimi Dergisi
Journal of Mother Tongue Education
www.anadiliegitimi.com

Geliş/Received: 16.11.2020 Kabul/Accepted:16.01.2021
Araştırma Makalesi / Research Paper

Ortaokul Öğrencilerinin Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algılarına Çeşitli Değişkenlerin Etkisi*

*Selvi DEMİR***
*Muhsine BÖREKÇİ****

Özet

Bu araştırmada ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algı düzeyini belirlemek ve söz konusu algıya cinsiyet, kardeş sayısı, baba ve anne eğitim düzeyi, evde bulunan kitap sayısı, günlük okunan ortalama kitap sayfa sayısı, bir önceki yıla ait Türkçe dersi başarı puanı, günlük genel ağ kullanma sıklığı ve günlük televizyon izleme sıklığı değişkenlerinin etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Nicel araştırma yaklaşımlarından biri olan tarama yönteminin kullanıldığı çalışma, 2019-2020 eğitim öğretim yılı güz döneminde ortaokulda öğrenim gören 593 sekizinci sınıf öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın veri toplama araçları ortaokul sözlü anlatım öz yeterlik algı ölçeği ve kişisel bilgi formundan oluşmaktadır. Araştırmada ulaşılan bulgular; öğrencilerin sözlü anlatım öz yeterlik algılarının orta düzeyde olduğunu; söz konusu algılarının kardeş sayısı ve genel ağ kullanma sıklığı değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediğini ancak diğer değişkenlere göre anlamlı farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır.
Anahtar Kelimeler: Sözlü anlatım, öz yeterlik algısı, ortaokul öğrencileri.

The Effect of Various Variables on the Perception of Verbal Lecture Self-Efficacy of Secondary School Students

Abstract

In this study, it was aimed to determine the level of verbal lecture self-efficacy perception of secondary school eighth grade students and to specify the effect of gender, the number of siblings, father and mother's educational level, the number of books in the house, average number of book pages read daily, Turkish course success score in the previous year, daily general network usage frequency and the effect of the variables of average television time watched daily. The study using survey research methodology, which is one of the quantitative research approaches, was conducted with 593 eighth grade students studying at secondary school in the fall semester of the 2019-2020 academic years. The data collection tools of the research consist of secondary school verbal lecture self-efficacy perception scale and personal information form**.** The results obtained in the study show that students' perceptions of verbal lecture self-efficacy are moderate; their perceptions do not differ significantly according to the number of siblings and the frequency of using the general network, but they differ significantly when compared to other variables.
Keywords: Verbal lecture, self-efficacy perception, middle school students.

* Bu çalışma, birinci yazarın doktora tezinden üretilmiştir.

** Arş. Gör. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Kilis, slv.demir@gmail.com, ORCID: orcid.org/0000-0002-7043-7414

*** Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Erzurum, mborekci@atauni.edu.tr, ORCID: orcid.org/0000-0003-1687-3810

Giriş

Genel olarak göstergeler dizgesi (Saussure, 1998) olarak tanımlanan ve hem birey hem de toplum açısından en etkili iletişim aracı (Onan, 2013) olan dilin bu aracılığı sözlü ve yazılı olarak kullanılmasıyla gerçekleşir. Temizyürek (2007), insanların duygu ve düşüncelerini aktarmak, kendilerini ifade etmek kısacası birbirleriyle iletişim kurmak için sözlü, yazılı ve sözsüz iletişim gibi farklı yöntemler kullandıklarını belirtmiş; ancak bunların içinde en çok sözlü anlatım becerisinin kullanıldığını vurgulamıştır. Yani insanlar duygu, düşünce, istek ve sıkıntılarını öncelikle ve çoğunlukla sözlü anlatım yolunu kullanarak anlatmayı tercih ederler. Erkuş (2013), günlük iletişim sürecinin yüzde yetmiş beşinin konuşma ve dinleme etkinliği olarak gerçekleştirildiğini vurgular. Aksan (2007) sözlü anlatım yeteneğinin, dolayısıyla dilin, insanı insan yapan niteliklerin başında geldiğini belirtmektedir. Bireyin düşüncelerini belirgin hale getiren, ruhsal ve toplumsal gelişimindeki en önemli aracın dil olduğunu belirten Ergenç (2002) de bireyin diğer bireyleri etkilemesinde, yönlendirmesinde, geçmiş yaşantı ve tecrübelerini aktarmasında, gerçekliği anlatabilmesinde kullanılan en etkili iletişim yönteminin sözlü anlatım olduğunu ifade etmektedir.

İlk insanla birlikte var olan sözlü anlatım, günlük yaşamda olduğu kadar eğitim sürecinde de en önemli ve belirleyici beceridir. Çalhan (2012), doğru ve etkili konuşmanın bir yetenek işi olduğu kadar aynı zamanda bir beceri ve öğrenme işi olduğunu ifade eder. Bu beceri, ana dil eğitimi bağlamında geliştirilmesi hedeflenen bir beceri olarak değerlendirilir (Ağca, 1999). Güneş (2007) de konuşma becerisinin, iletişim esnasında karşılaşılabilecek sorunların çözümünde önemli bir yere sahip olduğunu ve bu sorunların aşılabilmesi için bireylere gerekli olan eğitimlerin verilerek bireyler arası iletişim niteliğinin güçlendirilmesi gerektiğini vurgular.

Eğitim sürecinde bireye kazandırılması hedeflenen tüm bilgi, beceri ve kazanımlarda olduğu gibi kuşkusuz sözlü anlatım becerisinin ediniminde de dışsal etkenler (öğretmen, aile, okul ortam vb.) kadar içsel etkenlerin (ilgi, tutum, öz yeterlik algısı, motivasyon vb.) rolü de önemli bir yere sahiptir. Dil ediniminde kullanılan dile ilişkin öz yeterlik algısının ne düzeyde olduğunun bilinmesi ve bu algıyı olumlu ya da olumsuz etkileyen faktörlerin belirlenerek gerekli adımları atılması dili geliştirmeye dönük çalışmalarda oldukça önemli veriler sağlamaktadır. Nitekim Paradewari (2017) de öz yeterlik çalışmalarının temelde motivasyon, dil öğrenme stratejileri, dil kaygısı ve dil başarısı gibi bir dizi değişkenle ilgili olduğunu vurgular. Bazı araştırmacılar (Bandura, 1989; Lee, 2003), öz yeterlik algısının, bireylerin düşünme biçimlerini, karşılaştıkları durumlarda nasıl davranacaklarını ve çaba sarf etme düzeylerini etkilediğinden bu algının olumlu ya da olumsuz olmasının; bireyleri ya güdülemeye ya da kendi kendilerine engel olmaya iteceğini belirtir. Öz yeterlik algısı, "bireyde oluşturulacak davranışlarda etkili olan bir nitelik iken bireyin kendini nasıl motive ettiği, nasıl hissettiği, nasıl düşündüğü ve nasıl davrandığına yönelik inancıdır" (Bandura, 1997; Zimmerman, 1995). Snyder ve Lopez (2002) öz yeterliği, bireyin "yapabilir miyim" sorusuna karşı verdiği içsel cevap olarak tanımlamaktadır.

Gerek sözlü anlatım gerekse öz yeterlik algısının, toplumsal ve bireysel yaşamda sahip olduğu önem ortadayken; sözlü dil becerilerine ilişkin uluslararası çalışmaların (Aydın & Gün, 2018; Devia & Garcia, 2017; Mojibur Rahman, 2010) yanı sıra ana dili olarak Türkçeye ilişkin çalışmalar (Arslan, 2017; Bulut, *vd.,* 2016; Dağ, 2017; Gedik & Orhan, 2014; İşcan, Karagöz & Almalı, 2017; Kardaş & Tunagür, 2015; Kartallıoğlu, 2018; Sevim & Gedik, 2014; Uzuner & Gülay, 2018; Ünsal, 2019; Varışoğlu, 2017; Yeşiltepe Sağlam, 2010) ve yabancı dil olarak Türkçenin öğretimine ilişkin çalışmalara (Batur, *vd.,* 2017; Tanju, 2019; Yıldız, 2015) rastlanırken bireylerin sözlü anlatım öz yeterlik algısına ilişkin çalışmaların sınırlılığı dikkat çekmektedir. Yükseköğretim düzeyinde öğretmen adaylarının sözlü anlatım öz yeterliklerine yönelik kısıtlı çalışmalar (Altunkaya, 2018; Aydın, 2013; Çakır, 2015; Gerez Taşgın, 2015; Katrancı, 2014; Katrancı & Melanlıoğlu, 2013; Oğuz, 2009; Oğuz, 2015; Oğuz, 2016; Öz, 2018) mevcutken ilk ve ortaöğretim düzeyinde öğrencilerin sözlü anlatım öz yeterlik algılarının incelendiği herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Uluslararası araştırmalar incelendiğinde son yıllarda öz yeterlik algısı ile dilin birlikte değerlendirildiği çalışmalarda ağırlıkta ikinci dil öğrenimine dönük çalışmaların yapıldığı ve bu çalışmaların sonuçlarının yüksek öz yeterlik algısı ile dil öğrenmede iyi performans gösterme arasında bir ilişki olduğunu (Farjami ve Amerian, 2013; Ghonsooly ve Elahi, 2010; Liu, 2013; Paradewari, 2017; Rahimi ve Abedini, 2009; Wang, Kim, Bong ve Ahan, 2013); bazı

çalışmaların ise akademik başarı için öz yeterliğin önemli ölçüde olumlu tutum oluşturduğunu (Doordinejad & Afshar, 2014; Hsieh & Schallert, 2008; Rahemi, 2007; Rahimpour & Nariman Jahan, 2010) ortaya koyduğu görülmektedir.

Bu bağlamda ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algılarının hangi düzeyde olduğunun belirlenmesi ve bunu etkilediği düşünülen çeşitli değişkenlerin (cinsiyet, kardeş sayısı, baba ve anne eğitim düzeyi, evde bulunan kitap sayısı, günlük okunan ortalama kitap sayfa sayısı, Türkçe dersi başarı puanı, günlük genel ağ kullanma sıklığı, günlük TV izleme sıklığı) değerlendirilmesi araştırmanın problem durumunu oluşturmaktadır. İlgili alanyazın taraması (Bölükbaş, 2010; Çakır, 2015; Gelbal, 2008; Gerez Taşgın, 2015; Katrancı, 2014; Kayadibi, 2016; Oğuz, 2015) ve üç alan uzmanının görüşleri doğrultusunda bu değişkenler belirlenmiştir. Ayrıca araştırmada ortaokul öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterliğine ilişkin elde edilen bulgular ortaya koyulurken bu becerinin geliştirilmesine yönelik görüş ve önerilerde bulunulmuştur.

Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

1. "Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterliklerine ilişkin algıları ne düzeydedir?"
2. "Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algıları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?"
3. "Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algıları kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?"
4. "Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algıları baba eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?"
5. "Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algıları anne eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?"
6. "Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algıları evde bulunan kitap sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?"
7. "Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algıları günlük okuduğu ortalama kitap sayfa sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?"
8. "Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algıları bir önceki yıla ait Türkçe dersi başarı puanı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?"
9. "Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algıları günlük genel ağ kullanma sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?"
10. "Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algıları günlük televizyon izleme sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?"

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, öğrencilerin sözlü anlatım öz yeterlik algı düzeylerini belirlemek ve bunu etkilediği düşünülen çeşitli değişkenleri ortaya koymak amacıyla tarama deseni kullanılmıştır. Bu desen, birçok ögeden oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir sonuca veya yargıya varmak için evrenin tümü veya ondan alınacak bir grup, örnek veya örneklem üzerinde yapılan nicel araştırma süreçleridir (Creswell, 2019; Karasar, 2011).

Örneklem / Araştırma Grubu

Bu araştırmanın hedef/çalışma evrenini, Kilis ilindeki devlet ortaokullarında öğrenim görmekte olan 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Nicel desen için genellikle olasılığa dayalı örneklem belirleme yöntemi, nitel desen için ise amaca dayalı örneklem belirleme yöntemi kullanılmaktadır (Alkan, Şimşek & Armağan Erbil, 2019). Araştırmacıya anlam çıkartıcı istatistiği uygulama imkanı veren olasılığa dayalı örneklemde, örneklemden evrene genelleme yapılırken hata payı istatistiksel olarak ölçülebilir (Akt., Balcı, 2015). Bu bağlamda bu araştırmanın örneklemi, olasılığa dayalı örnekleme türlerinden basit örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Örneklemin evreni temsil etme gücünün yüksek olduğu olasılığa dayalı/seçkisiz örnekleme yöntemlerinden basit örnekleme yönteminde, evrendeki tüm birimler örneğe seçilmek için eşit ve bağımsız bir şansa sahiptir, bir

bireyin seçimi diğer bireylerin seçimini etkilememektedir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2016). Dolayısıyla bu araştırmanın örneklemini, 2019-2020 eğitim öğretim yılı güz döneminde Kilis ilinde yer alan devlet ortaokullarında öğrenim görmekte olan 314 kız, 279 erkek olmak üzere toplam 593 sekizinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın veri toplama araçlarını Kişisel Bilgi Formu ve Demir (2020) tarafından geliştirilen likert tipi "Ortaokul Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algısı Ölçeği" oluşturmaktadır. Araştırmacılar tarafından oluşturulan kişisel bilgi formunda; ortaokul öğrencilerinin cinsiyetlerini, kardeş sayılarını, baba ve anne eğitim düzeylerini, evlerinde bulunan kitap sayısını, günlük okudukları ortalama kitap sayfa sayısını, bir önceki yıla ait Türkçe dersi başarı puanını, günlük genel ağ kullanma ve günlük televizyon izleme sıklıklarını belirlemeye yönelik sorular bulunmaktadır. Ters madde içermeyen ve iki alt boyuttan oluşan "Ortaokul Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algısı Ölçeği" 27 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin geneli için hesaplanmış "Cronbach alfa" katsayısı .89'dur. Tüm maddelerin faktör yük değerleri .44'ün, madde toplam korelasyon değerleri ise .34'ün üstündedir. Dörtlü likert tipte olan ölçeğin her bir maddesine verilen cevaplar 1 ile 4 arasında değişen puanlara karşılık gelmektedir. Ölçeğin tamamı için alınabilecek puanlar 27-108 arasında değişmektedir. Buna göre 27 - 54 aralığındaki puan düşük, 55 - 81 aralığındaki puan orta, 82 - 108 aralığındaki puan ise yüksek düzeye karşılık gelmektedir. Kullanılan ölçeğin bu çalışma için güvenirlik katsayısı ölçeğin geneli için .89 olarak hesaplanmıştır.

İşlem / Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanması için örneklem grubundaki 314'ü kız, 279'u erkek olmak üzere toplam 593 ortaokul sekizinci sınıf öğrencisine Kişisel Bilgi Formu ve "Ortaokul Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Ölçeği" (Demir, 2020) uygulanmıştır. Okul yönetimi, öğretmen ve öğrencilere çalışma ile ilgili gerekli bilgiler verilmiş ve katılımın gönüllülük esasına göre olduğu belirtilmiştir. Tüm okullarda sınıf sınıf toplanan ölçek formları şubelendirilerek düzenlenmiş, sonraki aşama için hazırlık yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 21.00 istatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Analizlerde öncelikle her veri için ayrı ayrı normallik testleri ve varyansların homojenliğine bakılarak uygun olan istatistiksel analizler yapılmıştır. Elde edilen veriler üzerinde yapılan normallik testinde verilerin normal dağılım gösterdiği (Kolmogorov-Smirnov anlamlılık değeri= .66 >.50) tespit edilmiştir. Verilerin normal dağılım göstermesi nedeniyle istatistiksel analizlerde parametrik testler kullanılmıştır. Ancak günlük okunan ortalama kitap sayfa sayısı değişkeni verileri üzerinde yapılan Levene testi sonucunda varyansların homojen olmadığı görülmüş ve ilgili bulguda parametrik olmayan analizlerden Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Veri analizi için "tek yönlü varyans analizi (ANOVA)" ve "bağımsız örneklemler için *t*-testi" kullanılmış ve farkların kaynağı belirlenirken varyansların homojenliği koşulunu sağlayan gruplarda "Tukey testi", sağlamayan gruplarda ise "Tamhane testi" kullanılmıştır. Ayrıca temel istatistiklerden standart sapma, ortalama, frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Verilerden elde edilen sonuçlar $p < .05$ anlamlılık düzeyi dikkate alınarak değerlendirilmiştir.

Bulgular

Araştırma bulguları; ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algı düzeylerinin belirlenmesi ve bu algılarının cinsiyete, kardeş sayısına, baba ve anne eğitim düzeyine, evde bulunan kitap sayısına, günlük okuduğu ortalama kitap sayfa sayısına, bir önceki yıla ait Türkçe dersi başarı puanına, günlük genel ağ kullanma ve televizyon izleme sıklığı değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin istatistiksel değerlendirmelerden oluşmaktadır.

Ortaokul Öğrencilerinin Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algı Düzeyine İlişkin Bulgular

Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algılarının hangi seviyede olduğunu tespit etmek için her bir öğrencinin maddelerden aldığı toplam puanlar hesaplanmış ve bunların ortalaması alınmıştır. Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan 593 öğrenciden 32'sinin (%5.39) sözlü anlatım öz yeterlik algısının düşük, 335'inin (%56.49) orta, 226'sının (%38.11) ise yüksek olduğu görülmektedir. Öğrencilerin sözlü anlatım öz yeterlik algılarının ortalaması ise $\bar{X}$=76.98'dir. Bu bulgu, ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algılarının orta düzeyde olduğunu göstermektedir.

Tablo 1.
Öğrencilerin Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algı Düzeyi

Düzey	Aralık	F	Yüzde
Düşük	(27-54)	32	%5.39
Orta	(55-81)	335	%56.49
Yüksek	(82-108)	226	%38.12
Toplam	(27-108)	593	%100

N=593; $\bar{X}$=76,98; Ss=12,81

Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algı Düzeyinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılığına İlişkin Bulgular

Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin cinsiyete göre sözlü anlatım öz yeterlik algılarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin tespiti için "*t*-testi" yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 2'de verilmiştir. Analiz yapılmadan önce varyansların homojenliğini test etmek için "Levene testi" yapılmış ve varyansların homojen olduğu görülmüştür (p= .84, p> .05).

Tablo 2.
Cinsiyete Göre Öğrencilerin Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algılarına İlişkin T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	Ss	t	p
Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algı Puanı	Kız	314	78.5	12.61	2.792	.005
	Erkek	279	75.42	12.88		

Tablo 2 incelendiğinde ortalamalar arasındaki farkın kız öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir (t_{591}=2.792, p< .05). Bu bağlamda kız öğrencilerin sözlü anlatım öz yeterlik ölçeğinden aldıkları ortalama puan ($\bar{X}$= 78.352), erkek öğrencilerin ortalama puanından ($\bar{X}$=75.426) daha yüksektir. Bu bulgulara göre cinsiyetin, ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algılarını etkileyen bir faktör olduğu söylenebilir.

Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algı Düzeyinin Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Farklılığına İlişkin Bulgular

Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin kardeş sayısına göre sözlü anlatım öz yeterlik algılarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin tespiti için "tek yönlü varyans analizi (One-Way Anova)" yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 3'te verilmiştir. Varyans analizi yapılmadan önce varyansların homojenliğini test etmek için "Levene testi" yapılmış ve varyansların homojen olduğu görülmüştür (p= .37, p> .05).

Tablo 3.
Kardeş Sayısına Göre Öğrencilerin Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algılarının Ortalama, Standart Sapma Ve Tek Faktörlü Anova Sonuçları

	Kardeş Sayısı	n	$\bar{X}$	Ss	sd	F	p	Anlamlı Fark
Sözlü	Kardeşi yok	5	87.97	2.63				

Anlatım Öz Yeterlik Algısı	1 kardeş	218	76.80	13.23	5/587	1.369	.234	---
	2 kardeş	187	77.83	11.51				
	3 kardeş	111	76.82	13.23				
	4 kardeş	50	74.56	13.55				
	5 ve üstü	22	75.08	14.62				

Tablo 3 incelendiğinde veriler arasında istatistiksel olarak farkın anlamlı olmadığı görülmektedir ($F_{5\text{-}587}$=1.369, p> .05). Bu bulgu öğrencilerin kardeş sayılarının, sözlü anlatım öz yeterlik algı düzeyleri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip olmadığını göstermektedir.

Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algı Düzeyinin Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılığına İlişkin Bulgular

Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin baba eğitim düzeyine göre sözlü anlatım öz yeterlik algılarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin tespiti için "tek yönlü varyans analizi (One-Way Anova)" yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 4'te verilmiştir. Varyans analizi yapılmadan önce varyansların homojenliğini test etmek için "Levene testi" yapılmış ve varyansların homojen olduğu görülmüştür (p= .20, p> .05).

Tablo 4.
Baba Eğitim Düzeyine Göre Öğrencilerin Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algılarının Ortalama, Standart Sapma Ve Tek Faktörlü Anova Sonuçları

	Baba Eğitim Düzeyi	n	$\bar{X}$	sd	d	F	p	Anlamlı Fark
Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algısı	İlkokul(A)	193	74.76	13.61	3/589	3.440	.017	A-C
	Ortaokul(B)	190	77.19	12.12				
	Lise(C)	150	78.65	11.83				
	Lisans(D)	60	79.20	13.82				

Tablo 4 incelendiğinde veriler arasında istatistiksel olarak farkın anlamlı olduğu görülmektedir ($F_{3\text{-}589}$=3.440, p< .05). Farkın hangi ortalamalar arasında olduğunu belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden "Post Hoc Tukey testi" uygulanarak babası ilkokullu bitiren öğrenciler ile babası liseyi bitiren öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Babası ilkokul mezunu olan ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algı düzeylerinin aritmetik ortalaması $\bar{X}$= 74.76 iken, babası lise mezunu olan öğrencilerin aritmetik ortalaması $\bar{X}$= 78.65'tir. Bu bulgulara göre ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin baba eğitim düzeyi, öğrencilerin sözlü anlatım öz yeterlik algılarını etkileyen bir faktör olarak değerlendirilebilir.

Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algı Düzeyinin Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılığına İlişkin Bulgular

Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin anne eğitim düzeyine göre sözlü anlatım öz yeterlik algılarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin tespiti için "tek yönlü varyans analizi (One-Way Anova)" yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 5'te verilmiştir. Varyans analizi yapılmadan önce varyansların homojenliğini test etmek için "Levene testi" yapılmış ve varyansların homojen olduğu görülmüştür (p= .78, p> .05).

Tablo 5.
Anne Eğitim Düzeyine Göre Öğrencilerin Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algılarının Ortalama, Standart Sapma Ve Tek Faktörlü Anova Sonuçları

	Anne Eğitim Düzeyi	n	$\bar{X}$	Ss	sd	F	p	Anlamlı Fark
Sözlü Anlatım Öz Yeterlik	İlkokul(A)	321	75.92	13.07				

Algısı	Ortaokul(B)	171	77.45	12.42	2/590	3.218	.041	A-C
	Lise(C)	101	79.51	12.33				

Tablo 5 incelendiğinde veriler arasında istatistiksel olarak farkın anlamlı olduğu görülmektedir ($F_{2\text{-}590}$=3.218, p> .05). Farkın hangi ortalamalar arasında olduğunu belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden "*Post Hoc Tukey* testi" uygulanarak annesi ilkokul mezunu olan öğrenciler ile annesi lise mezunu olan öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Annesi ilkokul mezunu olan ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algı düzeylerinin aritmetik ortalaması $\bar{X}$= 75.92 iken, annesi lise mezunu olan öğrencilerin aritmetik ortalaması $\bar{X}$= 79.51'dir. Bu bulgulara göre ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin anne eğitim düzeyi, öğrencilerin sözlü anlatım öz yeterlik algılarını etkileyen bir faktör olarak değerlendirilebilir.

Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algı Düzeyinin Evde Bulunan Kitap Sayısı Değişkenine Göre Farklılığına İlişkin Bulgular

Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin evde bulunan kitap sayısına göre sözlü anlatım öz yeterlik algılarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin tespiti için "tek yönlü varyans analizi (One-Way Anova)" yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 6'da verilmiştir. Varyans analizi yapılmadan önce varyansların homojenliğini test etmek için "Levene testi" yapılmış ve varyansların homojen olduğu görülmüştür (p= .32, p> .05).

Tablo 6.
Evdeki Kitap Sayısına Göre Öğrencilerin Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algılarının Ortalama, Standart Sapma Ve Tek Faktörlü Anova Sonuçları

	Evdeki Kitap Sayısı	n	$\bar{X}$	Ss	sd	F	p	Anlamlı Fark
Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algısı	1-25(A)	281	74.54	12.75				
	26-50(B)	147	76.55	12.26				A-C
	51-75(C)	57	81.59	13.41	4/588	8.78	.00	A-E
	76-100(D)	55	79.44	12.89		1	0	B-E
	101 ve üstü(E)	53	83.48	9.92				

Tablo 6 incelendiğinde veriler arasında istatistiksel olarak farkın anlamlı olduğu görülmektedir ($F_{4\text{-}588}$=8.781, p< .05). Farkın hangi ortalamalar arasında olduğunu belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden "*Post Hoc Tukey* testi" uygulanarak evlerinde 1-25 arasında kitap bulunan öğrenciler ile evlerinde 51-75 ve 101 ve üstünde kitap olan öğrenciler arasında ve evlerinde 26-50 arasında kitap bulunan öğrenciler ile evlerinde 101 ve üstünde kitap bulunan öğrencilerin sözlü anlatım öz yeterlik algı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık söz konusudur. Evlerinde 101 ve üstünde kitap bulunan ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algı düzeylerinin aritmetik ortalaması $\bar{X}$= 83.48, evlerinde 51-75 arasında kitap bulunan öğrencilerin aritmetik ortalaması $\bar{X}$= 81.59, evlerinde 26-50 arasında kitap bulunan öğrencilerin aritmetik ortalaması $\bar{X}$=76.55, evlerinde 1-25 arasında kitap bulunan öğrencilerin aritmetik ortalaması ise $\bar{X}$=74.54'tür. Bu bulgulara göre ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin evlerinde bulunan kitap sayısı, öğrencilerin sözlü anlatım öz yeterlik algılarını etkileyen bir faktör olarak değerlendirilebilir.

Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algı Düzeyinin Günlük Okunan Ortalama Kitap Sayfa Sayısı Değişkenine Göre Farklılığına İlişkin Bulgular

Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algılarının, okudukları günlük ortalama kitap sayfa sayısına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek için öncelikle varyansların homojenliğini test etmek amacıyla "Levene testi" yapılmış ve varyansların homojen olmadığı görülmüştür (p= .03, p> .05). Bu sebeple Kruskal Wallis testi yapılmış ve ilgili analiz sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7.
Okudukları Günlük Ortalama Kitap Sayfa Sayısına Göre Öğrencilerin Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algılarının Sıra Ortalama, Standart Sapma Ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Okunan Kitap Sayfası	n	Sıra Ort.	sd	X^2	p	Anlamlı Fark
Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algısı	0 (A)	104	226.25	5	48.084	.000	A-C
	1-5 (B)	145	271.80				A-D
	6-10 (C)	96	292.40				A-E
	11-15(D)	79	305.22				A-F
	16-20(E)	82	335.87				B-E
	21ve üstü (F)	87	384.56				B-F

Tablo 7 incelendiğinde veriler arasında istatistiksel olarak farkın anlamlı olduğu görülmektedir [X^2 (sd=5, N=593)=48.084, p< .05]. Farkın hangi ortalamalar arasında olduğunu belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden "*Post Hoc Tamhane* testi" uygulanarak günlük hiç kitap okumayan öğrenciler ile günlük ortalama 6-10 sayfa, 11-15 sayfa, 16-20 sayfa ve 21 ve üstünde kitap okuyan öğrenciler arasında sözlü anlatım öz yeterlik algı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık söz konusudur. Ayrıca günlük ortalama 1-5 sayfa kitap okuyan öğrenciler ile günlük ortalama 16-20 sayfa ve 21 ve üstü sayfa kitap okuyan öğrenciler arasında da sözlü anlatım öz yeterlik algı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Hiç kitap okumayan ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algı düzeylerinin sıra ortalaması 226.25 iken, günlük ortalama 1-5 sayfa arasında kitap okuyan öğrencilerin sıra ortalaması 271.80; günlük ortalama 6-10 sayfa arasında kitap okuyan öğrencilerin sıra ortalaması 292.40; günlük ortalama 11-15 sayfa arasında kitap okuyan öğrencilerin sıra ortalaması 305.22; günlük ortalama 16-20 sayfa arasında kitap okuyan öğrencilerin sıra ortalaması 335.87; günlük ortalama 21 sayfa ve üstünde kitap okuyan öğrencilerin sıra ortalaması ise 384.56'dır. Bu bulgulara göre ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin günlük okudukları ortalama kitap sayfa sayısı, öğrencilerin sözlü anlatım öz yeterlik algılarını etkileyen bir faktör olarak değerlendirilebilir.

Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algı Düzeyinin Türkçe Dersi Başarı Puanı Değişkenine Göre Farklılığına İlişkin Bulgular

Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin Türkçe dersi başarı puanına göre sözlü anlatım öz yeterlik algılarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin tespiti için "tek yönlü varyans analizi (One-Way Anova)" yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 8'de verilmiştir. Varyans analizi yapılmadan önce varyansların homojenliğini test etmek için "Levene testi" yapılmış ve varyansların homojen olduğu görülmüştür (p= .60, p> .05).

Tablo 8.
Türkçe Dersi Başarı Puanına Göre Öğrencilerin Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algılarının Ortalama, Standart Sapma Ve Tek Faktörlü Anova Sonuçları

	Türkçe Dersi Başarısı	n	$\bar{X}$	Ss	sd	F	p	Anlamlı Fark
Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algısı	0-44(A)	13	58.53	14.26	4/588	33.371	.000	A-C
	45-54(B)	69	67.98	12.09				A-D
	55-69(C)	126	72.80	12.61				A-E
	70-84(D)	169	78.94	10.91				B-C
	85-100(E)	216	81.85	11.18				B-D
								B-E
								C-D

Tablo 8 incelendiğinde veriler arasında istatistiksel olarak farkın anlamlı olduğu görülmektedir ($F_{4\text{-}588}$=33.371, p< .05). Farkın hangi ortalamalar arasında olduğunu belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden "*Post Hoc Tukey* testi" uygulanarak Türkçe dersi başarı puanı 0-44 arasında olan öğrenciler ile başarı puanı 45-54, 55-69, 70-84 ve 85-100 arasında öğrencilerin sözlü anlatım öz yeterlik algı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Türkçe dersi başarı puanı 45-54 arasında olan öğrenciler ile 55-69, 70-84 ve 85-100 arasında olan öğrencilerin sözlü anlatım öz yeterlik algı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Bu bulgular, ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin Türkçe dersi başarı puanlarının, sözlü anlatım öz yeterlik algılarını etkileyen bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır.

Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algı Düzeyinin Günlük Genel Ağ Kullanma Sıklığı Değişkenine Göre Farklılığına İlişkin Bulgular

Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin günlük genel ağ kullanım sıklığına göre sözlü anlatım öz yeterlik algılarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin tespiti için "tek yönlü varyans analizi (One-Way Anova)" yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 9'da verilmiştir. Varyans analizi yapılmadan önce varyansların homojenliğini test etmek için "Levene testi" yapılmış ve varyansların homojen olduğu görülmüştür (p= .55, p> .05).

Tablo 9.
Günlük İnternette Geçirdikleri Ortalama Süreye Göre Öğrencilerin Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algılarının Ortalama, Standart Sapma Ve Tek Faktörlü Anova Sonuçları

	İnternette Geçirilen Süre	n	$\bar{X}$	Ss	sd	F	p	Anlamlı Fark
Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algısı	Hiç	79	77.62	13.99	5/587	1.725	.127	---
	1 saatten az	228	77.81	12.02				
	1-2 saat	142	77.67	13.13				
	2-3 saat	70	75.5	12.89				
	3-4 saat	38	75.33	13.16				
	5 saat ve üstü	36	71.97	12.50				

Tablo 9 incelendiğinde veriler arasında istatistiksel olarak farkın anlamlı olmadığı görülmektedir ($F_{5\text{-}587}$=1.725, p> .05). Bu bulgulara göre ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin günlük genel ağ kullanma sıklığının, sözlü anlatım öz yeterlik algı düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı söylenebilir.

Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algı Düzeyinin Günlük Televizyon İzleme Sıklığı Değişkenine Göre Farklılığına İlişkin Bulgular

Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin günlük televizyon izleme sıklığına göre sözlü anlatım öz yeterlik algılarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin tespiti için "tek yönlü varyans analizi (One-Way Anova)" yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 10'da verilmiştir. Varyans analizi yapılmadan önce varyansların homojenliğini test etmek için "Levene testi" yapılmış ve varyansların homojen olduğu görülmüştür (p= .08, p> .05).

Tablo 10.
Günlük Televizyon İzleme Sıklığına Göre Öğrencilerin Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algılarının Ortalama, Standart Sapma Ve Tek Faktörlü Anova Sonuçları

Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algısı	Televizyon İzleme Sıklığı	n	$\bar{X}$	Ss	sd	F	p	Anlamlı Fark
	Hiç (A)	57	79.05	14.66	5/587	3.085	.009	B-D
	1 saatten az (B)	206	78.31	13.42				
	1-2 saat (C)	196	77.39	11.52				
	2-3 saat (D)	82	72.84	11.32				

3-4 saat (E)	36	75.09	14.13
5 saat ve üstü(F)	16	72.59	12.67

Tablo 10 incelendiğinde veriler arasında istatistiksel olarak farkın anlamlı olduğu görülmektedir ($F_{5\text{-}587}$=3.085, p< .05). Farkın hangi ortalamalar arasında olduğunu belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden "Post Hoc Tukey testi" uygulanarak günlük ortalama 1 saatten az televizyon izleyen öğrenciler ile günlük ortalama 2-3 saat televizyon izleyen öğrencilerin sözlü anlatım öz yeterlik algı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık söz konusudur. Günlük 1 saatten az televizyon izleyen ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algı düzeylerinin aritmetik ortalaması $\bar{X}$= 78.31 iken, günlük ortalama 2-3 saat arasında televizyon izleyen öğrencilerin aritmetik ortalaması $\bar{X}$= 72.84'tür. Bu bulgulara göre ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin günlük izledikleri ortalama televizyon süresi, öğrencilerin sözlü anlatım öz yeterlik algılarını etkileyen bir faktör olarak değerlendirilebilir.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırma kapsamında ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algı düzeyleri belirlenerek, bu algıları; cinsiyet, kardeş sayısı, baba ve anne eğitim düzeyi, evde bulunan kitap sayısı, günlük okunan ortalama kitap sayfa sayısı, bir önceki yıla ait Türkçe dersi başarı puanı, günlük genel ağ kullanma ve televizyon izleme sıklığı bakımından incelenmiştir.

Araştırma sonucunda ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algılarının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Oğuz (2015)'un çalışmasında da öğretmen adaylarının sözlü anlatım öz yeterlik inançlarının orta düzeyde olduğu; Çakır (2015)'ın araştırmasında ise öğretmen adaylarının sözlü anlatım öz yeterlik algılarının iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Paradewari (2017)'nin çalışmasında, öğrencilerin topluluk önünde konuşma konusunda daha yüksek öz yeterlik algısına (%79) sahip oldukları ortaya konmuştur. Bunun yanında alanyazında farklı sonuçlara ulaşılan çalışmalar da bulunmaktadır. Oğuz (2009)'un araştırmasında öğretmen adaylarının sözlü anlatım becerilerine ilişkin öz yeterlik algılarının düşük; Katrancı (2014)'nın araştırmasında ise öğretmen adaylarının sözlü anlatım öz yeterlik algılarının yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Gür (2011)'ün çalışmasında gerek yapısal gerekse anlam bakımından sorunlar olduğu görülen söylemlerine rağmen öğretmen adaylarının yaklaşık %70'inin Türkçe konuşma yeteneklerinin yüksek (iyinin üzerinde) olduğu görüşünde oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Kayadibi (2016)'nin araştırmasında, Makedonya'da ilköğretim 7. sınıfta öğrenim gören Türk öğrencilerinin konuşma becerilerine ilişkin düzeyin oldukça düşük olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmanın bulguları kız öğrencilerin sözlü anlatım öz yeterlik algılarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğunu göstermiştir. Çakır (2015), Gerez Taşgın (2015) ve Katrancı (2014), öğretmen adaylarının konuşma becerisi öz yeterlik algılarını inceledikleri araştırmalarında benzer bir sonuç elde etmişlerdir. Ayrıca Kayadibi (2016)'nin araştırmasındaki bulgular, konuşma becerisi bakımından kızlar lehine anlamlı farklılık göstermiştir. Buna göre içerikler açısından bakıldığında "konuşmaya başlama", "konuşmanın gelişme bölümü", "konuşmanın sonuç bölümü", "dil ve anlatım" ve "ses vurgu ve tonlama" içeriğinde kızların erkeklere göre daha başarılı olduğu tespit edilmiştir. Ancak öğretmen adaylarının sözlü anlatım öz yeterlik inançlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılan çalışma (Oğuz, 2015) da mevcuttur. Alanyazında farklı bulgulara rastlansa da genel anlamda sözlü anlatım öz yeterlik algısı konusunda kızların kendilerini daha yeterli buldukları söylenebilir. Sözel yetenek söz konusu olduğunda kızlarla erkekler arasında farklılık olduğuna ve kızların dil becerileri açısından erkeklerden daha iyi olduğuna dair açık bir fikir birliği vardır (Akt. Hyde & Linn, 1988). Bu görüşe ilişkin yapılan en yaygın açıklama fiziksel açıdan kızların erkeklerden daha hızlı bir gelişim gösterdiği ve bunun da sol serebral yarım kürede erken gelişimi hızlandırdığı şeklindedir (San Bayhan & Artan, 2007).

Araştırma sonuçları kardeş sayısı ve günlük genel ağ kullanma sıklığı değişkenlerinin öğrencilerin sözlü anlatım öz yeterlik algı düzeyleri üzerinde belirleyici bir etkisinin olmadığını göstermiştir. Kardeş sayısının fazla olması iletişim ortamının yoğunluğu anlamına gelmesine karşın sözlü anlatım öz yeterlik algısı üzerinde etkisinin olmaması; aile ortamında çocuklara söz hakkı verme,

ilgi gösterme, olumlu etkileşim konusunda yetersizlik olduğu şeklinde yorumlanabilir. Nitekim Fekonja, Podlesek ve Umek (Akt. Duran, 2019)'in çalışmasında Dil Gelişimi Ölçeği'nde daha yüksek puanlar alan ve metinsiz bir resim kitabı ile daha tutarlı hikâyeler anlatan çocukların annelerinin çocuklarına sık sık kitaplar okuyan, onları kütüphane, tiyatro veya sinema gibi yerlere götüren ve mektupları okumaları ve öğrenmelerine teşvik eden ebeveynler olduğu belirlenmiştir.

Araştırma kapsamında anne ve babası lise mezunu olan öğrencilerin anne ve babası ilkokul mezunu olan öğrencilere göre sözlü anlatım öz yeterlik algılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla ebeveynlerin eğitim düzeylerinin yüksek olmasının, ortaokul öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algılarını olumlu yönde etkilediği sonucuna varılabilir. Nitekim Kayadibi (2016)'nin çalışmasında da Makedonya'da ilköğretim 7. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin babasının eğitim düzeyi ortaokul ve üstü olanların konuşma becerilerinin diğerlerine göre daha yüksek olduğu; annesinin eğitim düzeyi lise ve üstü olanların konuşma becerilerinin ise ilkokul ve altı olanlara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonucunda evde bulunan kitap sayısı değişkeninin öğrencilerin sözlü anlatım öz yeterlik algıları üzerinde anlamlı etkisinin olduğu tespit edilmiştir. Buna göre evlerinde 1-25 arasında kitap bulunan öğrenciler ile evlerinde 51-75 ve 101 ve üstünde kitap olan öğrenciler arasında 51-75 ve 101 ve üstü kitap bulunanlar lehine; evlerinde 26-50 arasında kitap bulunan öğrenciler ile evlerinde 101 ve üstünde kitap bulunan öğrenciler arasında 101 ve üstünde kitap bulunan öğrenciler lehine sözlü anlatım öz yeterlik algı düzeyleri arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Dolayısıyla ortaokul öğrencilerinin okuyup okumamalarından bağımsız olarak düşünüldüğünde dahi yaşadıkları ortamda kitapla iç içe olmalarının sözlü anlatım öz yeterlik algıları üzerinde olumlu etkisinin olduğu değerlendirmesi yapılabilir. Sözlü ya da yazılı olsun bireyin kendini etkili biçimde ifade ettiği, ortaya koyduğu dil becerilerinin düşünme ile çok yakından olan ilişkisi göz önünde bulundurulduğunda kitapların düşünme evrenini, dolayısıyla dili zenginleştiren yönünün araştırmanın bu bulgusunun anlamlılığını desteklediği söylenebilir.

Araştırma bulguları günlük okunan ortalama kitap sayfa sayısı değişkeninin öğrencilerin sözlü anlatım öz yeterlik algıları üzerinde anlamlı etkisinin olduğunu göstermiştir. Buna göre hiç kitap okumayan öğrenciler ile günlük ortalama 6-10 sayfa, 11-15 sayfa, 16-20 sayfa ve 21 ve üstünde kitap okuyan öğrencilerin sözlü anlatım öz yeterlik algı düzeyleri arasında kitap okuyan öğrenciler lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Ayrıca günlük ortalama 1-5 sayfa kitap okuyan öğrenciler ile günlük ortalama 16-20 sayfa ve 21 ve üstü sayfa kitap okuyan öğrenciler arasında da 16 sayfa ve üstünde kitap okuyan öğrenciler lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Dolayısıyla okuma alışkanlığının, okuma sıklığının sözlü anlatım öz yeterlik algısı üzerinde belirleyici etkisinin olduğu söylenebilir. Nitekim Oğuz (2009)'un araştırmasına katılan öğretmen adayları sözlü anlatım yetersizliklerinin nedenlerini kitap okumamalarıyla ilişkilendirmişlerdir. Benzer şekilde Gür (2011)'ün çalışmasında öğretmen adaylarının %70 gibi büyük kısmının düzenli okuma alışkanlığına sahip olmadıkları; en başta KPSS kitapları olmak üzere hemen her tür kitap okuma alışkanlıklarının olduğu; yılda okunan kitap ortalamasının yedi olduğu (KPSS kitapları dâhil) tespit edilmiştir. Öğretmen adayları okumama nedenlerini; bu alışkanlığın önceki yıllarda kendilerine kazandırılmamış olmasına, okumaya ayıracak zaman bulamamalarına, bunu bir ihtiyaç olarak görmemelerine ve okuma zevkine sahip olmamalarına bağlamışlardır.

Araştırma sonuçları Türkçe dersi başarı puanı değişkeninin öğrencilerin sözlü anlatım öz yeterlik algıları üzerinde anlamlı etkisinin olduğunu göstermiştir. Buna göre Türkçe dersi başarı puanı 0-44 arasında olan öğrenciler ile başarı puanı 45-54, 55-69, 70-84 ve 85-100 arasında öğrencilerin sözlü anlatım öz yeterlik algı düzeyleri arasında başarı puanı 45 ve üstünde olan öğrenciler lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Ayrıca Türkçe dersi başarı puanı 45-54 arasında olan öğrenciler ile 55-69, 70-84 ve 85-100 arasında başarı puanı 55 ve üstünde olan öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla Türkçe dersindeki akademik başarı düzeyinin ortaokul öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algıları üzerinde belirleyici etkiye sahip olduğu söylenebilir. Türkçe dersindeki akademik başarının anlama becerisine olan olumlu yansımasının anlatma becerilerini de olumlu yönde etkilemesi beklenen bir durumdur. Nitekim çeşitli araştırmalarda akademik başarı ile sözcük dağarcığı arasındaki ilişkinin doğru orantılı olduğu sonucuna varılmıştır.

Ayrıca sözcük dağarcığı zengin olan bireylerin aynı zamanda anlama, düşünme, ilişkilendirme, sorgulama, sınıflama ve sıralama gibi bilişsel becerilerinin, sosyal ve iletişim kurma becerilerinin de daha iyi düzeyde olduğu görülmektedir (Salaway, 2008).

Araştırma sonucunda günlük televizyon izleme sıklığının öğrencilerin sözlü anlatım öz yeterlik algıları üzerinde anlamlı etkisinin olduğu tespit edilmiştir. Buna göre günlük ortalama 1 saatten az televizyon izleyen öğrenciler ile günlük ortalama 2-3 saat televizyon izleyen öğrenciler arasında 1 saatten az televizyon izleyen öğrenciler lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Ayrıca günlük ortalama 1-2 saat televizyon izleyen öğrenciler ile günlük ortalama 2-3 saat televizyon izleyen öğrenciler arasında da 1-2 saat televizyon izleyen öğrenciler lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Sözlü anlatım becerisi üzerinde de olumsuz etkisi olduğu düşünülen televizyon izleme sıklığının yüksek olmasının, ortaokul öğrencilerinin sözlü anlatım öz yeterlik algıları üzerinde de olumsuz etkiye yol açtığı değerlendirmesi yapılabilir. Televizyon izleme sürecinde bireyler tek yönlü iletişim ortamında olduğundan yani dinleyici ve seyirci rolünde bulunduğundan dolayı anlatım becerilerinden biri olan sözlü anlatım yeterliğinin olumsuz yönde etkilenmesi kaçınılmaz olmaktadır.

Bu araştırmada ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sözlü anlatımlarına yönelik öz yeterlik algı düzeyleri belirlenmiş ve söz konusu algılarının çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Benzer incelemeler ilk ve ortaöğretim kademelerindeki farklı örneklemler üzerinde de yapılabilir. Ayrıca ilk kademelerden itibaren öğrencilerin sözlü anlatım öz yeterlik algılarını geliştirmeye dönük deneysel çalışmalar yapılabilir. Nitekim Altunkaya (2018)'nın çalışmasında etkinlik temelli sözlü anlatım dersinin, öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlikleri üzerinde olumlu yönde anlamlı farklılık oluşturduğu tespit edilmiştir.

Bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin sözlü anlatım yeterliklerine ilişkin değişkenler "cinsiyet, kardeş sayısı, baba ve anne eğitim düzeyi, evde bulunan kitap sayısı, günlük okuduğu ortalama kitap sayfa sayısı, bir önceki yıla ait Türkçe dersi başarı puanı, günlük genel ağ kullanma sıklığı ve günlük televizyon izleme sıklığı" şeklinde seçilmiştir. Benzer araştırmalarda, sözlü anlatım ile ilişkili olduğu düşünülen farklı değişkenler seçilebilir. Ayrıca bu araştırmada sözlü anlatım öz yeterlik algısı üzerinde anlamlı farklılık çıkan değişkenlerin nedenleri üzerine detaylı nitel araştırmalar yapılabileceği gibi anlamlı farklılık çıkmayan değişkenler üzerine de farklı örneklem gruplarıyla araştırmalar yapılabilir.

Yazarların Katkı Oranı

Bu makalenin yazarlarından birinci yazarın çalışmaya olan katkısı %60 iken ikinci yazarın katkı oranı %40'tır.

Çıkar Çatışması

Bu araştırma kapsamında çıkar çatışması yaratacak herhangi bir durum söz konusu değildir.

Kaynaklar

Ağca, H. (1999). *Sözlü anlatım.* Ankara: Gündüz.

Aksan, D. (2007). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim* (Cilt 1). Ankara: TDK.

Alkan, V., Şimşek, S., & Armağan Erbil, B. (2019). Karma yöntem: Öyküleyici alanyazın incelemesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, 7*(2), 558-581.

Altunkaya, H. (2018). The ımpact of activity based oral expression course on speech self efficacy of students. *Journal of Education and Training Studies, 6*(1), 137-150.

Arslan, M. (2017). Ana dili olarak Türkçe öğretimi ve temel dil becerilerinin gelişiminde karşılaşılan sorunlar. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5*(46), 63-77.

Aydın, G., & Gün, M. (2018). Çok uluslu aileye sahip iki dilli çocukların Türkçe sözlü dil becerilerinin yanlış çözümleme yöntemine göre incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 6*(2), 325-342.

Aydın, İ. S. (2013). Öğretmen adaylarının konuşma öz yeterliklerine ilişkin ölçek geliştirme çalışması. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi, 14*, 33-46.

Balcı, A. (2015). *Sosyal bilimlerde araştırma: yöntem, teknik ve ilkeler.* Ankara: Pegem Akademi.

Bandura, A. (1989). Self-regulation of motivation and action through internal standards and goal system. In L. A. Pervin, (Ed.), *Goal Concepts in Personality and Social Psychology Hillsdale* (pp. 19-85). Lawrence Erlbaum Associates, Inc.

Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control.* New York: Freeman and Company.

Batur, Z., Erkek, G., Kaplan, K., & Ercan, E. (2017). Türkçe eğitimi ve yabancı dil olarak ingilizce öğretiminde dört temel dil becerisinin edinimine ilişkin öğretmen görüşleri. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi, 1*(1), 42-75.

Bölükbaş, F. (2010). İlköğretim öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutumlarının başarı-cinsiyet-ailenin eğitim düzeyi bağlamında değerlendirilmesi. *Turkisch Studies, 5*(3), 905-918.

Bulut, K., Açık, F., & Çiftçi, Ö. (2016). Mikro öğretim tekniğinin Türkçe öğretmen adaylarının konuşma becerilerine etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, *4*(1): 134-150. doi: https://doi.org/10.16916/aded.36249.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Ankara: Pegem Akademi.

Creswell, J. W. (2019). *Eğitim araştırmaları: nicel ve nitel araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi* (H. Ekşi, çev.). İstanbul: Edam.

Çakır, H. (2015). *Öğretmen Adaylarının Sözlü Anlatım Öz Yeterlik İnançlarının Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Çalhan, R. (2012). *İş Birliğine Dayalı Öğrenme Yönteminin Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Konuşma Becerileri Üzerine Etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Dağ, M. (2017). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Yazılı Ve Sözlü Anlatım Becerilerinde Kullandıkları Söz Varlığının Araştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

Demir, S. (2020). *Ortaokul Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Sözlü Anlatım Öz Yeterlik Algılarının İncelenmesi ve Söylemlerinin Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Devia, M. S., & Garcia, A. S., (2017). Oral skills development through the use of language learning strategies, podcasting and collaborative work. *Gist Education and Learning Research Journal, 14*(January-June), 32-48.

Doordinejad, F. G., & Afshar, H. (2014). On the relationship between self-efficacy and English achievement among Iranian third grade high school students. *International Journal of Language Learning and Applied Linguistics World, 6*(4), 461-470.

Duran, A. (2019). *Erken Çocukluk Dönemi Liderlik Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Çocukların Liderlik Özellikleri İle Dil Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Erdoğan, Ö., Uzuner, F. G., & Gülay, A. (2018). Sözlü iletişim becerilerinin geliştirilmesine ilişkin sınıf öğretmenlerinin yaptıkları çalışmaların incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 6*(1), 166-182. doi: https://doi.org/10.16916/aded.369876

Ergenç, İ. (2002, Ocak). *Anadilinde 'Türkçe' yapılan eğitimin kavram gelişimine ve düşünce üretimine etkisi*. Türkçenin Dünü, Bugünü, Yarını Uluslararası Bilgi Şöleni Bildiriler. Ankara.

Erkuş, E. (2013). Konuşma eğitimi ve Türkçe öğretim programında yer alan yöntem ve teknikleri. C. Demir & H. Parlakyıldız, (Ed.), *Prof. Dr. Abdurrahman Güzel armağanı Türkçenin eğitimi ve öğretimi* içinde (ss. 523-531). Ankara: Akçağ.

Farjami, H. & Amerian, M. (2013). Relationship between EFL learners' perceived social selfefficacy and their foreign language classroom anxiety. *Journal of English Language Teaching and Learning, 4*(10), 77-103.

Gedik, M., & Orhan, S. (2014). Öğrencilerin sosyal etkinliklere katılımlarının konuşma becerilerini geliştirmeye etkisi. *Turkish Studies, 9*(5), 67-978. doi: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.6835

Gelbal, S. (2008). Sekizinci sınıf öğrencilerinin sosyoekonomik özelliklerinin Türkçe başarısı üzerinde etkisi. *Eğitim ve Bilim, 33*(150), 1-13.

Gerez Taşgın, F. (2015). *Türkçe Öğretmeni Adaylarının Dinleme, Konuşma, Okuma Ve Yazma Öz Yeterlikleri İle Öğrenme Stillerinin İncelenmesi (Atatürk Üniversitesi Örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Ghonsooly, B. & Elahi, M. (2010). Learners' self-efficacy in reading and its relation to foreign language reading anxiety and reading achievement. *Journal of English Language Teaching and Learning, 53*(127), 45-67.

Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma.* Ankara: Nobel.

Gür, T. (2011). *Türkçe Öğretmen Adaylarının Dil Tutumları ve Dil Kullanımlarının Söylem Çözümlemesi Yöntemi İle Betimlenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Hsieh, P. P. & Schallert, D. L. (2008). Implications from self-efficacy and attribution theories for an understanding of undergraduates' motivation in a foreign language course. *Contemporary Educational Psychology, 33*(4), 513-532.

Hyde, J. S., & Lin, M. C. (1988). *Gender differences in verbal ability: a meta-analysis.* erıc clearing house. ERIC No: ED294919.

İşcan, A., Karagöz, B., & Almalı, M. (2017). Öğretmen adaylarının sözlü anlatım dersine ve sözlü anlatıma yönelik tutumları üzerine bir çalışma. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 5*(8), 42-63.

Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi.* Ankara: Nobel.

Kardaş M. N., & Tunagür, M. (2015). 6-8 sınıf öğrencilerinin Türkçe konuşma becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlik önerileri. *International Journal of Languages' Education and Teaching, 3*(2), 183-202. doi : http://dx.doi.org/10.18298/ijlet.224

Kartallıoğlu, N. (2018). Bilişsel farkındalık stratejilerinin 7. sınıf öğrencilerinin konuşma becerilerini geliştirmeye etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 6(*4), 1160-1186. doi: https://doi.org/10.16916/aded.451920

Katrancı, M. (2014). Öğretmen adaylarının konuşma becerisine yönelik öz yeterlik algıları. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3*(2), 174-195.

Katrancı, M., & Melanlıoğlu, D. (2013). Öğretmen adaylarına yönelik konuşma öz yeterlik ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *The Journal of Academic Social Science Studies (JASSS), 6*(6), 651-665.

Kayadibi, N. (2016). *Makedonya'da İlköğretim Okullarında Türkçe Eğitimi (7. Sınıf Örneği)* (Yayımlanmamış Doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Lee, E. E. (2003). *Cultural mistrust, university alienation, academic self-efficacy and academic help seeking in african american college students.* (Unpublished doctoral dissertation). University of Nebraska, Lincoln, USA.

Liu, M. (2013). English bar as a venue to boost students' speaking self-efficacy at the tertiary level. *English Language Teaching, 6*(12), 27-37.

Mojibur Rahman, M. (2010). Teaching oral communication skills: a task-based approach*. ESP World, 9*(1-27), 1-11.

Oğuz, A. (2009). Öğretmen adaylarının sözlü ve yazılı anlatım becerilerine ilişkin öz yeterlik algıları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 8*(30), 18-42.

Oğuz, A. (2015). Öğretmen adaylarının sözlü anlatım öz yeterlik inançlarının incelenmesi. *Turkish Studies, 10*(7) 765-780.

Oğuz, A. (2016). Öğretmen adaylarına yönelik sözlü anlatım öz yeterlik inancı ölçeğinin geliştirilmesi. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 6*(1), 63-86.

Onan, B. (2013). *Dil eğitiminin temel kavramları* (2. baskı). Ankara: Nobel Akademik.

Öz, K. (2018). *Drama İle Yapılandırılmış Sözlü Anlatım Derslerinin Konuşmaya Yönelik Tutuma Ve Öz Yeterlik Algısına Etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Paradewari, D. S. (2017). Investıgatıng students' self-effıcacy of publıc speakıng. *International Journal of Education and Research, 5*(10), 97-108.

Rahemi, J. (2007). Self-efficacy in English and Iranian senior high school students majoring humanities. *Novitas-ROYAL, 1*(2), 98-111. http://www.novitasroyal.org/Rahemi.pdf

Rahimi, A., & Abedini, A. (2009). The interface between EFL Learners' self-efficacy concerning listening comprehension and listening proficiency. *Novitas-ROYAL, 3*(1), 14-28.

Rahimpour, M. & Nariman-Jahan, R. (2010). The influence of self-efficacy and proficiency on EFL learners' writing. *International Journal of Instructional Technology & Distance Learning, 7*(11), 19-32. http://itdl.org/Journal/Nov_10/article02.htm

Salaway, L. J. (2008). *Efficacy of a direct ınstruction approach to promote early learning.* (Unpublished Phd thesis). Pittsburgh: Duquesne University. Department of Counseling, Psychology and Special Education.

San Bayhan, P., & Artan, İ. (2007). Çocuk gelişimi ve eğitimi. İstanbul: Morpa.

Saussure, F. (1998). *Genel dilbilim dersleri* (B. Vardar, çev.). İstanbul: Multilingual.

Sevim, O., & Gedik, M. (2014) Ortaöğretim öğrencilerinin konuşma kaygılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi [TAED],* 52, 379-393.

Snyder C. R., & Lopez S. (2002). *Handbook of positive psychology.* Oxford: Oxford University Press.

Tanju, B. (2019). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde A1 Ve A2 Düzeyleri İçin Önerilen İletişimsel Konuşma Etkinlikleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Temizyürek, F. (2007). İlköğretim ikinci kademede konuşma becerisinin geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 40*(2), 113-131.

Ünsal, F. (2019). *Türkçe Derslerinde Rol Alma Modeli İle Hazırlanan Etkinliklerin Öğrencilerin Konuşma Tutum ve Kaygılarına Etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Varışoğlu, M. C. (2017). İletişim ve sözlü anlatım becerileri açısından Türk dili ve edebiyatı bölümü öğrencilerinin değerlendirilmesi (Gaziantep Üniversitesi örneği). *Turkish Studies, 12*(14), 529-544. doi: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11627

Wang, C., Kim, D. H., Bong, M. & Ahan, H. C. (2013). Korean college students' selfregulated learning strategies and self-efficacy beliefs in learning English as a foreign language. *The Asian EFL Journal, 15*(3), 81-112.

Yeşiltepe Sağlam, Ö. (2010). *7. Sınıf Öğrencilerinin Hazırlıksız Konuşma Becerileri Üzerine Bir Araştırma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yıldız, Ü. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil becerilerine yönelik öğrenci ve öğretmen görüşleri. International Journal ofLanguages' Education and Teaching, 3(1), 429-443.

Zimmerman, B. J. (1995). Self-efficacy and educational development. In A. Bandura (Ed.), *Self-efficacy in changing societies* (pp. 202-232). New York: Cambridge University Press.

Extended Abstract

Introduction

Verbal lecture existing together with the first person is an important and decisive skill in the educational process as well as in daily life. As with all the knowledge, skills and acquisitions aimed at gaining the individual educational process, there is no doubt that external factors' in the acquisition of oral expression skills (teacher, family, school environment, etc.) as well as internal factors' (interest, attitude, self-efficacy perception, motivation, etc.) role also has an important place. Knowing the level of self-efficacy perception of the language used in language acquisition and taking the necessary steps by determining the factors affecting this perception positively or negatively provide very important data in language development studies. As a matter of fact, "since the perception of self-efficacy affects the way individuals think, how they behave in situations they encounter, and their level of effort, this perception is positive or negative, causing individuals to either drive or interfere with themselves." (Bandura, 1989; Lee, 2003).

Despite the importance of both verbal lecture and self-efficacy perception in a person's social and individual life, in other words, research on the perception of verbal lecture self-efficacy of

Turkish speakers is quite limited. Limited work on verbal lecture self-efficacy of teacher candidates at higher education level (Aydın, 2013; Çakır, 2015; Gerez Taşgın, 2015; Katrancı, 2014; Katrancı & Melanlıoğlu, 2013; Oğuz, 2009; Oğuz, 2015; Oğuz, 2016; Oz, 2018), while there were no studies examining the perception of oral verbal lecture self-efficacy of students at the primary and secondary level. In this context, determining the level of verbal lecture self-efficacy perceptions of secondary school eighth grade students and evaluating various variables thought to affect this perception constitute the problem situation of this research. In this research, the results obtained regarding the verbal lecture self-efficacy of secondary school students were revealed and opinions and suggestions were made for the development of this skill.

The problem of the study is to determine whether the verbal expression self-efficacy perceptions of secondary school eighth grade students are related to their gender, number of siblings, father and mother's educational level, the number of books in the house, the average number of book pages read daily, the Turkish course success score in the previous year, daily general network usage frequency, the average daily television watch time.

Method

One of the quantitative research approaches, the survey research methodology, is used to target/study the universe of research, which is studied in public secondary schools in Kilis**.** The sample of this study consists of 593 eighth grade students; 314 girls and 279 boys studying in state secondary schools in Kilis in the fall semester of the 2019-2020 academic years.

The data collection tools of the research consist of the Personal Information Form and the likert-type Secondary School Verbal Expression Self-Efficacy Scale developed by Demir (2020). The SPSS 21.00 statistical package program was used in the analysis of the data obtained from the research.

Result and Discussion

In this study, the level of verbal lecture self-efficacy perception of secondary school eighth grade students was determined and these perceptions were examined in terms of gender, number of siblings, father and mother's education level, number of books at home, average number of book pages read daily, Turkish lesson success score in the previous year, daily general network usage frequency and average television time watched daily.

As a result of the research, it was found that the perception of verbal lecture self-efficacy of secondary school eighth grade students was moderate, and the perception of verbal lecture self-efficacy of female students was higher than that of male students.

Research results have shown that variables in the number of siblings and frequency of daily use of the general network do not have a decisive effect on students' verbal lecture self-efficacy perception levels.

As part of the research, it was found that students whose parents graduated from high school had a higher perception of verbal lecture self-efficacy than students whose parents graduated from primary school.

As a result of the research, it was found that the number of books at home, the average number of pages of books read daily, the success score of the Turkish course, the average daily TV viewing time variables have a significant effect on students' perception of verbal lecture self-efficacy.

In this study, self-efficacy perception levels for verbal lecture of secondary school eighth grade students were determined and it was examined whether these perceptions differ according to various variables. Similar examinations can also be carried out on different samples at the primary and secondary levels.

In this study, variables related to the verbal lecture competence of secondary school students were selected as "gender, number of siblings, level of father and mother's education, number of books at home, average number of pages of books read daily, Turkish lesson success score for the previous year, frequency of daily General network use and average television time watched daily". In similar studies, different variables that are thought to be associated with verbal lecture can

be selected. In addition, in this study, detailed qualitative research can be conducted on the causes of variables that differ significantly in the perception of verbal lecture self-efficacy, as well as research can be conducted with different sample groups on variables that do not differ significantly.